

5. Väestö- ja muuttoprosessit. Vanha ja uusi diaspora

Istunnossa käsiteltiin nykyisiä muuttoliikeprosesseja, suomalais-ugrilaisen maailman demografista tilannetta, tervettä elämäntapaa, urheilua, kansallisia urheilulajeja.

Istuntoon osallistui enimmillään n. 30-40 kuuntelijaa. Etukäteen ilmoittamattomia puheenvuoroja tuli 7 kpl ja yhteensä kuultiin 12 esitelmää. Puhujille esitettiin lukuisia kysymyksiä. Keskustelu oli aktiivista.

Muuttoliikkeen osalta teemaistunnossa todettiin, että tulisi kiinnittää huomiota kattavasti siihen, millaisia muuttoliikkeitä suomalais-ugrilaisten kansojen parissa esiintyy ja kuinka ylläpitää etnistä identiteettiä niissä ympäristöissä, joihin väestöä muuttaa. Teemaistunnossa keskusteltiin niistä suomalais-ugrilaisista kansoista, jotka asuvat perinteisen kotiseutualueensa ulkopuolella ja muodostavat näissä ympäristöissä usein vähemmistöjä suhteessa muihin etnisiin ryhmiin. Puheenvuoroissa kuultiin esimerkkejä Etelä-Suomen saamelaisista, Unkariin kausittaisesti muuttavista suomalaisista, Sverdlovin alueen udmurteista, Permin alueen mareista, Tverin karjalaisista ja Ukrainan suomalais-ugrilaisista. Puhujat korostivat kansalaisjärjestötoiminnan roolia etnisen identiteetin vahvistamiseksi suomalais-ugrilaisten muuttajien parissa. Muuttoliikkeiden nähtiin rikastuttavan myös niiden alueiden kulttuuria, joihin muuttoa tapahtua. Ympäröivän yhteiskunnan asenne monikulttuurisuutta kohtaan on kuitenkin keskeisessä asemassa, jotta yksilöt kokevat identifioitumisen etniseen vähemmistöön mielekkääksi.

Toimenpiteitä etnisen identiteetin vahvistamiseksi tulisi kohdentaa etenkin niihin muuttaneisiin väestöryhmiin, joissa herkimmin tapahtuu assimilaatiota. Suomalais-ugrilaista väestöä koskevien tilastotietojen pohjalta todettiin, että assimilaatiota muihin etnisiin ryhmiin tapahtuu etenkin kaupunkeihin pysyvästi muuttaneen väestön jälkeläisten kohdalla. Ei pidä unohtaa, että muuttoliikkeet vaikuttavat myös niihin alueisiin, joilta väestöä muuttaa pois. Kaupungistumisen seurauksena maaseudun väestömäärä pienenee ja väestörakenne muuttuu, minkä seurauksena sosiaaliset ongelmat korostuvat lähtöalueilla. Toimenpiteitä tulisi siten kohdentaa myös lähtöalueiden ongelmien ratkaisemiseksi.

Alustajat esittivät analyysin suomalais-ugrilaisten kansojen demograafisesta tilanteesta 1800-luvun lopusta tähän päivään asti. Huomioitiin yleisesti, että suomalais-ugrilaisten kansojen väestö väheni, vaikka eri kansallisuuksissa tilanne ei ole suinkaan yksiselitteinen. Huomioitiin edelleen, että väestömäärä on vähentynyt vepsillä, inkeroisilla, nganasaneilla, nenetseillä ja hanteilla ja manseilla syntyvyys on kasvanut. Demografisen tilanteen parantamiseksi suomalais-ugrilaisilla kansoilla tarvitaan tavoiteohjelmia syntyvyyden kannustamiseksi, elinajanodotteen pidentämiseksi sekä toimenpiteitä terveiden elintapojen lisäämiseksi.

Esitettiin varsin mielenkiintoisia tietoja kansallisten urheilulajien kasvusta ja kehityksestä: Hiihdon "Ljampiada" Komin tasavallassa, venäläiset ja suomalaiset pelileikit, pallopelit, saappaan ja huovikkaan heitto Leningradin piirissä jne. Esitettiin monia esimerkkejä terveestä elämäntavasta kansallisten urheilulajien pohjalta, kansallisia perinteitä ja juhlia, erityisesti painotettiin tiivistä suhdetta suomalais-ugrilaisten kansojen eri sukupolvien välillä. Osallistujilta tuli ehdotus luoda luettelo (rekisteri) kansallisista urheilulajeista sekä järjestää suomalais-ugrilaisten kansallisten urheilulajien kilpailuja.